

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	23 januari 2023
Commissievoorzitter (plv.)	:	Statenlid T. Van Wijnen
Commissiegriffier	:	Dhr. C. Borst
Telefoonnummer/e-mail	:	corne.borst@noord-holland.nl

5	Aanwezig:		
	Commissievoorzitter		Mw. T. van Wijnen
	Commissiegriffier		dhr. C. Borst
	Commissieleden:	GL	Statenlid J. Dulfer,
		VVD	mw. M. van Meerten,
10		D66	mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik
		PvdA	dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar
		PVV	mw. I. Bezaan
		SP	mw. R. Alberts, mw. A. de Groot, mw. H. Bouhlel
15		CDA	mw. C. Kuiper
		JA21	dhr. G. Hartog, dhr. G. Kohler
		PvdD	Statenlid Kostić, Statenlid Hollebeek
		ChristenUnie	dhr. M. Klein
20	College van GS		dhr. Van Dijk, mw. Zaal, dhr. Stigter
	Afwezig		mw.Kocken
	Gasten:	VA IPO	Statenlid A. Er (GL), mw. Jellema (PvdA)
25		Caring Vets	Mw. N. de Schwartz
	Notulist		Notuleerservice Nederland/dhr. E. Wendt

30

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering (5-12-2022) en moties- en toezeggingenlijsten (23-02-23)
- 35 2.a Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
4. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk
- 40 4.a PS-zaken: Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissie
5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de heer
- 45 Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen)
8. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 8.a Cultuur: Afhandeling Motie 239-2021: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid
- 8.b. Organisatie: Afhandeling Motie 181-2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet
- 50 8.c Discussienota PvdA - Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders
6. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 6.a IPO: Focus in de samenwerking - Adviesrapport AEF
7. Rondvraag gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de
- 55 portefeuille van gedeputeerde Stigter behorende punten uit de C-agenda stellen)
9. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de
- portefeuille van gedeputeerde Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)goed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 60 10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 10.a Sponsoring: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022
11. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal
- 65 behorende punten uit de C-agenda stellen), niet behandeld.
12. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter).
13. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 13.a Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: jaarrekening 2021 (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 70 13.b Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: begroting 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.c Erfgoed: Ondersteuningsverzoek stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.d Erfgoed: Quicksan klimaatrisico's voor erfgoed (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.e Financiën: Jaarplan 2023 Interne Audit (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 75 13.f Circulaire economie: Aanstelling circulair ambassadeur (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.g NZKG/Zeehavens/Ruimte/Wonen/Leefbaarheid/Economie: Reactie gemeente Beverwijk op Nota Zeehavens (C-agenda M&B 01-12-2022 - te betrekken bij agendapunt 4a - C-agenda NLG en RWK 16-01-2023 en EFB 23-01-2023)
- 13.h Energie/Economie: Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022 (C-agenda
- 80 RWK 16-01-23 -leidend- en EFB 23-01-23)
- 13.i Circulaire economie: Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022. (C-agenda EFB 23-01-2023)

- 14. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EPF onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 15. C-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale Betrekkingen, Public Affairs,
85 Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 16. C-agenda Algemeen
 - 16.a Gezondheid en sport: JOGG roept op borg de gezonde samenleving ook in provinciaal beleid.docx (C-agenda's NLG 16-01-2023 en EFB 23-01-2023))
 - 90 16.b MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 65 (C-agenda alle commissies)
 - 16.c MRA (Maandelijkse MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 66 (C-agenda alle commissies))
- 17. Sluiting

1. Opening en mededelingen

95 De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom, zowel in de Statenzaal als via Teams. Het quorum is aanwezig. De vergadering vindt plaats in hybride vorm. Er zijn afmeldingen mw. Van Geffen (NN-H) en dhr. Heijnen (CDA) ontvangen, mevrouw Van Meerten (VVD) sluit later aan. Gedeputeerde Kocken wordt vervangen door gedeputeerde Zaal. Bij agendapunt 10.a heeft zich één inspreker aangemeld. Deze zal digitaal inspreken.

100 2. Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

De heer **Hartog** refereert aan de toezegging van gedeputeerde Kocken over een notitie met betrekking tot het investeringsbeleid, die in 2022 zou komen.

105 De **voorzitter** stelt vast dan die toezegging geen gestand is gedaan.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat dit wordt meegenomen naar de volgende vergadering.

110 3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen

Er zijn geen sprekers aangemeld.

115 4. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

4a. PS-zaken: Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissie

De **voorzitter** geeft een korte inleiding.

120 Mevrouw **Kuiper** (CDA) kan instemmen met de voorgestelde actualisatie van het reglement. De toevoeging van Art.43a, de mogelijkheid tot het indienen van een Nota van Wijziging, is een goede. Omissies in de Statenvoordracht kunnen zo eenvoudig worden gecorrigeerd en het doet de commissiebehandeling meer recht. GS kan desgewenst de voordracht aanpassen op basis van voortschrijdend inzicht.

125 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat haar fractie instemt met de actualisatie, met drie aanvullende suggesties.

- Art.72.b (Rondvraag) kan worden gelijkgetrokken met Art. 46 (Vragenuur). Beide instrumenten hebben hetzelfde doel, maar er is een discrepantie in de behandeling. Bij PS kunnen zowel een vragensteller als andere partijen een vervolgvraag stellen, bij een commissievergadering niet. Bij beide is er geen ruimte voor debat of interrupties. Verschillende voorzitters van commissievergaderingen gaan hier verschillend mee om. De PvdD zou tegen die achtergrond de rondvraag en het vragenuur gelijk willen trekken.
- Het instrument Motie vreemd aan de orde van de dag ('Motie Vreemd') kan beter worden ingezet. Het instrument kan nut hebben, maar niemand is er nu echt tevreden over. Er is weinig ruimte voor interactie. Voorgesteld wordt interrupties toe te staan.

135 Ten derde vraagt de fractie het verbod op het vertonen van beeldmateriaal op te heffen. In een multimediale democratie kan een foto een debat vooruithelpen.

140 De heer **Hartog** (JA21) stemt in met deze wijziging, die zelfs een hamerstuk kan zijn. Van de wijzigingen is de fractie blij met het formaliseren van de Nota van Wijzigingen en het formaliseren van het lidmaatschap van twee duocommissieleden.

145 De heer **Klein** (ChristenUnie) is vooral blij met het officieel aanstellen van twee duocommissieleden. Ook ChristenUnie zoekt naar een vorm tussen de Motie Vreemd en het actualiteitendebat. Van onderwerpen van de B-agenda uit de commissie zouden moties een plek in de vergadering van Provinciale Staten moeten kunnen krijgen. Over hoe dit vorm te geven, kan onderling het gesprek worden gevoerd. Aan de portefeuillehouder de vraag hoe die deze discussie voor zich ziet.

Beantwoording GS

150 CvdK de heer **Van Dijk** stelt dat over het uitbreiden van het palet van mogelijkheden de discussie later gevoerd kan worden. Aan de agendacommissie kan worden gevraagd een voorstel voor te doen over rondvraag en vragenuur. De instrumenten moeten wel zó worden ingezet dat ze een bepaald doel kunnen bereiken. De instrumenten dienen niet te dicht naar elkaar toe te groeien. Bespreking in de agendacommissie staat los van de technische aanpassingen in dit reglement.

155 Statenlid **Kostić** (PvdD) merkt op dat het gelijktrekken van rondvraag en vragenuur een technische ingreep is waarmee de praktijk van het voorzitterschap recht wordt gedaan door ook in de commissie ruimte te geven aan de vervolgvraag. De fractie stelt voor hier niet mee te wachten tot een volgend college.

160 CvdK de heer **Van Dijk** vindt dit een onderwerp voor de agendacommissie. Dat voorzitters eenzelfde lijn hanteren, is een goede zaak. **Toegezegd wordt de voorstellen mee te nemen in de eerstvolgende agendacommissie.**

165 De heer **Klein** (ChristenUnie) wil tijdens de komende periode de ruimte hebben het reglement nogmaals aan te passen, als PS daarop mocht uitkomen en niet pas weer in een volgende Statenperiode.

170 CvdK de heer **Van Dijk** laat in het midden wanneer het reglement wordt aangepast. Aan de nieuwe Staten kan worden meegegeven dat dit een van de uitgangspunten bij de start van de nieuwe periode is. PS gaat over zijn eigen reglement.

Tweede termijn PS

175 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat de discussie over de Motie Vreemd kan worden opgeschoven naar een volgende ronde. Dit reglement staat maar eens in de zoveel jaar op de A-agenda. Dit is het moment voor discussie over de twee andere technische punten die zijn ingebracht. De PvdD kondigt twee amendementen aan.

180 Statenlid **Dulfer** (GL) beschouwt dit als een hamerstuk.

Tweede termijn GS

185 CvdK de heer **Van Dijk** benadrukt dat hij reeds heeft toegezegd de discussie in de agendacommissie te agenderen. Het is niet zo dat dit onderwerp per definitie eens in de paar jaar wordt geagendeerd. Als deze Staten vinden dat volgend jaar een herijking is gewenst of als het in lijn moet worden gebracht met wettelijke wijzigingen dan komt er eerder een aanpassing op het reglement. De Commissaris van de Koning zou wel wachten op een goede discussie over waar de Staten naartoe willen.

190 De **voorzitter** stelt vast dat dit met twee aangekondigde amendementen als bespreekstuk voor de Statenvergadering wordt geagendeerd.

5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen)

195 De **voorzitter** geeft na raadpleging van dhr. Van Dijk aan dat geen terugkoppeling nodig is.

Vanwege verlate aanwezigheid van betrokkenen wordt behandeling van agendapunt 6 verdaagd tot een later moment.

- 200 8. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)

8.a Cultuur: Afhandeling Motie 239-2021: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid

De **voorzitter** geeft een inleiding.

205 *Eerste termijn PS*

Mevrouw **Kuiper** (CDA) onderschrijft dat de motie als afgedaan kan worden beschouwd. Er zijn culturele instellingen geconsulteerd bij het opstellen van het cultuurbeleid binnen de MRA. Hiermee is voldoende duidelijk dat de provincie samen met de cultuursector beleid wil formuleren en dit niet alleen vanuit de 210 ivoren toren doet. Bij de actualisatie van het provinciale cultuurbeleid eind 2021 zijn vele betrokkenen en belanghebbenden geraadpleegd.

De heer **Wagelaar** (PvdA) is blij met de inventarisatie vanuit andere provincies. Aan de hand daarvan kan men bij de volgende cultuuronderwerpen aan de slag om de makers te blijven betrekken.

215

Statenlid **Dulfer** (GL) is tevreden met de afdoening van de motie. Het voorbeeld van de provincie Utrecht bleek niet de inspiratiebron die was verwacht.

220 De heer **Kanik** (D66) maakt uit de terugkoppeling niet op of is geleerd van andere provincies en of er ruimte is voor de inbreng van makers, zoals het dictum van de motie voorstaat.

Beantwoording GS

225 Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat GS van de inventarisatie van andere provincies heeft geleerd dat de betrokkenheid van makers bij het cultuurbeleid in Noord-Holland Noord en het eigen beleid past bij de kaders die PS heeft meegegeven. Omdat sommige provincies een ander cultuurbeleid hebben, is sprake van een vergelijking van appels met peren. Het kan inspiratie bieden als nieuw cultuurbeleid wordt gemaakt. Op

dit moment wordt geen aanleiding gezien de rol van de makers te versterken, anders dan de ondersteuning via het noodfonds. Dit betreft steun naar aanleiding van de Covid-crisis, geen algemene steun.

230

8.b. Organisatie: Afhandeling Motie 181–2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet
De **voorzitter** geeft een inleiding.

Statenlid **Kostić (PvdD)** licht als indiener de motie toe.

235

De fractie is opgelucht en blij dat dit signaal in meerderheid is afgegeven. Statenleden zijn noch computers, noch juristen. Een goede volksvertegenwoordiger weet wanneer inhoud en inwonersbelangen boven processen en protocollen gesteld moeten worden. In dat licht extra dank aan de twee Statenleden van de VVD die het voorstel contrair aan hun eigen fractie steunden. Deze gezamenlijke actie laat zien dat PS opkomt voor de belangen van de inwoners, juist als zij het even moeilijk hebben. Voor degenen die hebben tegengestemd omdat de provincie hier niet over zou gaan, zal in de volgende EFB-commissie het provinciaal regenboogbeleid worden besproken in het kader van de status van Noord-Holland als regenboogprovincie. Dit om zulks door te geven naar de volgende collegeperiode.

240

245

De heer **Hartog (JA21)** geeft aan dat tegenstemmers dat niet alleen hebben gedaan omdat dit geen zaak van de provincie zou zijn.

De heer **Klein (ChristenUnie)** heeft niet voor deze motie gestemd omdat dit een discussie is waarin verschillende belangen tegen elkaar worden afgewogen. Dit gebeurt in de Tweede Kamer. Met de naar voren gebrachte argumenten namens de provincie is de fractie het niet oneens. Tegelijkertijd is de discussie breder dan de argumenten in de brief. Wat ChristenUnie betreft is dit voor kennisgeving aangenomen, ten voordele van de discussie in de Tweede Kamer.

250

255

De heer **Kanik** is blij met de steun in de rug en het hart onder de riem van transgenders. Hiermee is de motie afgedaan.

De heer **Wagelaar (PvdA)** is blij dat de provincie een signaal kan afgeven bij dit belangrijke onderwerp. Met deze tot tevredenheid stemmende brief is de motie afgedaan.

Statenlid **Dulfer** beschouwt de motie als afgedaan.

260

Mevrouw **Alberts (SP)** beschouwt de motie als afgedaan.

Mevrouw **Kuiper (CDA)** sluit zich bij de vorige twee sprekers aan.

265 *Beantwoording*

Geen bijdrage

8.c Discussienota PvdA – Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders

270

De heer **Wagelaar (PvdA)** leidt de discussienota kort in. Na afloop krijgt hij de gelegenheid een korte conclusie te trekken en eventueel een vervolg aan te geven.

Dat belangrijke voorzieningen – school, ov, winkels, uit het straatbeeld van dorpen verdwijnen, is voor steeds meer Noord-Hollanders door een terugtrekkende overheid realiteit. De provincie moet wat de PvdA betreft in

actie komen om deze ontwikkeling tegen te gaan. Alle Noord-Hollanders moeten gebruik kunnen maken van
275 een basisniveau aan voorzieningen. De woonplaats mag niet bepalen in hoeverre men toegang heeft tot
onderwijs, sport, cultuur of openbaar vervoer. Deze kaalslag van voorzieningen zet de leefbaarheid van veel
dorpen en steden onder druk. Voor een vitale gemeenschap is noodzakelijk dat iedereen toegang heeft tot
duurzame, veilige en betaalbare voorzieningen. Een gebrek hieraan kan leiden tot een afkeer van overheid en
280 politiek. Waarom je druk maken om een systeem dat zich ook niet druk maakt om jou? Graag gaat de PvdA
met de overige Statenfracties in gesprek over de provinciale rol hierin.

Statenlid **Dulfer** (GL) complimenteert de PvdA met dit doorwrochte stukje werk. Het is goed dit relevante
onderwerp te agenderen. De timing vlak voor de verkiezingen is goed, omdat dit een onderwerp voor tijdens
de coalitieonderhandelingen is. Op alle gestelde vragen zal GL met ja antwoorden. Het probleem van het
285 dalende voorzieningenniveau kan niet alleen lokaal worden opgelost. Mobiliteit en ov zullen regionaal
moeten worden aangepakt. Het is goed in kaart te brengen wat de rol van de provincie kan zijn bij het
versterken van het voorzieningenniveau. Uit inventarisatie van voorzieningen bij andere provincies blijkt
reeds een waaier aan initiatieven te bestaan, die voor Noord-Holland ter inspiratie kan dienen. Zelf het wiel
uitvinden, is dus niet nodig. Ook in Noord-Holland zelf wordt al best wat gedaan. Wel vraagt de fractie zich
290 af of er al een soort rode draad uit de initiatieven is op te maken en of is geanalyseerd welke initiatieven
succesvol zijn. De nieuwe bestuursperiode is een mooi moment om dieper in dit probleem te duiken. Het
probleem vraagt ook om een meer diepgravende benadering dan het oppakken van losse initiatieven. De
vraag is of de provincie de taak als de hare beschouwd. Noord-Holland heeft in de afgelopen jaren vooral
ingezet op die delen van de samenleving die het al goed doen, vanuit het idee dat deze ontwikkeling zich
295 over de hele provincie zou verspreiden. Dit heeft echter geleid tot het verschijnsel dat Noord-Holland als de
meest welvarende provincie niet de inwoners met de hoogste score qua welzijn heeft. Friesland scoort
economisch veel slechter. Dankzij een gevoel van meedoen scoren de bewoners qua welzijn beter. Dit is het
moment om die bakens te verzetten en juist degenen die niet goed meekomen te ondersteunen. Dat gaat
geld kosten. Voor de komende bestuursperiode vraagt dit om afspraken.

300 De heer **Klein** (ChristenUnie) acht het heel belangrijk dit bij de kop te pakken. De drie door de PvdA gestelde
vragen worden dan ook met ja beantwoord. De aanpak moet inderdaad bovenlokaal plaatsvinden. Wel is er
een groot verschil tussen de verschillende provincies. De kern van het probleem zal per regio anders zijn. De
inventarisatie moet zich dan ook richten op waar precies het knelpunt zit en wat de provincie kan doen om
305 dat knelpunt op te lossen en niet zo maar alles van elders te kopiëren. De Friese paradox is zeker iets om
mee te nemen. Aan de PvdA de vraag of de fractie zelf al specifieke ideeën heeft over instrumenten die de
provincie zou kunnen inzetten.

De heer **Hartog** (JA21) noemt de titel van de discussienota misleidend. Alle voorzieningen voor alle inwoners
310 is financieel niet haalbaar. De vraag moet worden beantwoord waartoe de provincie in het leven is geroepen
en hoe ver haar financiële polsstok reikt. JA21 heeft al eerder opgeroepen tot een kerntakendiscussie. Als die
is gevoerd, is ook duidelijk hoeveel middelen ter beschikking staan van dit orgaan voor niet verplichte taken.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt of JA21 alleen de kerntaken wil oppakken. Dit omdat de Grondwet
315 bepaalt dat de provincie over haar eigen huishouding gaat.

De heer **Hartog** acht beperking tot de kerntaken geen must. Wel is belangrijk te inventariseren wat men moet
doen en wat dat kost, zodat duidelijk is welke middelen over zijn om andere zaken op te pakken. Een poging

320 van JA21 om eind vorig jaar tot deze kerntakendiscussie te komen werd toen door onder anderen de PvdA geblokkeerd. Als men nu vlak voor de verkiezingen hiermee komt, is de vraag of dat niet wat goedkoop is.

325 Mevrouw **Bezaan** (PVV) geeft aan dat haar fractie het onder druk staan van voorzieningen als bedreiging voor de leefbaarheid in gemeenschappen ziet. Daar zit een regionale component aan. De PVV is echter voorstander van een provinciaal bestuur dat zich met name richt op kerntaken. Bovendien is de PVV geen voorstander van subsidies. Gemeentebesturen zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de leefbaarheid binnen hun grenzen. Toegegeven, gemeenten worden geconfronteerd met beleid uit Den Haag dat negatief kan uitpakken voor het financiële huishoudboekje. Voor een deel vraagt dit om prioriteiten stellen inzake eigen politieke keuzes. Dat neemt niet weg dat er een regionale component is en de provincie iets kan doen. De PVV ziet dan ook wel wat in subsidieloze activiteiten van andere provincies. Het Fries Sociaal Planbureau meet elke twee jaar de leefbaarheid. Op basis hiervan wordt door de politieke partijen beoordeeld of er witte vlekken zijn. De provincie Groningen hanteert de rollen afwisselend agenderend, informerend, ondersteunend en versterkend, verbindend of lobbyend. Ondersteunend en versterkend ziet de PVV niet in het licht van subsidies.

335 Mevrouw **Kapitein** (D66) kijkt wat genuanceerder tegen de door de PvdA verwoorde zorgen aan. De verschillen zijn groot per gemeente. Ook gaan gemeenten er in de tijd verschillend mee om. Noord-Holland doet ook al het nodige op het vlak van leefbaarheid. Denk aan bibliotheken, sportverenigingen, winkels en horeca als onderdeel van de economie. De rol van de provincie versus de rol van de gemeente is vaak onderwerp van discussie. De steden kennen relatief veel voorzieningen per vierkante meter maar weinig voorzieningen per inwoner. In het landelijk gebied is dat omgekeerd. Het is aan de gemeenten om hier een goede balans in te vinden. D66 is kritisch in het opvullen van gaten die gemeenten op leefbaarheidsgebied laten vallen. Er is begrip voor de financiële problemen van gemeenten. Daarin laat de provincie zich, via GS ook richting Rijk horen. De provincie moet streven naar sterke gemeenten en sterke regio's op bestuurlijk niveau. Dat biedt de beste garantie op goede leefbaarheid. Als kleinere gemeenten moeite hebben het voorzieningenniveau op peil te houden, is opschalen tot een andere grootte het overwegen waard. De bal ligt primair bij de gemeente.

350 Mevrouw **Kuipers** (CDA) stelt dat een van de belangrijkste factoren voor het in stand houden van voorzieningen is het ruimte bieden voor het bouwen van woningen in dorpen en kleinere steden waar het voorzieningenniveau dreigt te dalen of verdwijnen. De fractie acht het van belang dat jonge mensen kunnen blijven wonen waar ze zijn opgegroeid en waar hun familie en sociale netwerken zich bevinden. Hierdoor blijft het aantal leden van de sportvereniging op peil, blijft men de bibliotheek bezoeken en houdt de middenstand omzet. De bedoeling is dat ouderen langer zelfstandig blijven. Bij de uitvoering van de Wmo wordt ingezet op de netwerken van deze ouderen. De vraag is welke netwerken er zijn als de volgende generaties niet in de nabijheid kunnen wonen. Dat strookt niet met het oplossen van de woningdruk. Het zoveelste appartementencomplex in binnenstedelijk Haarlem of Amsterdam doet weinig tot niets aan de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de vele gemeenschappen in Noord-Holland. De PvdA is een van de vier coalitiepartners. Het verbaast het CDA dat het oplossen van dit probleem niet sterker in het coalitieprogramma is verankerd. Het verbaast het CDA ook dat de PvdA heeft ingestemd met binnenstedelijk bouwen, waardoor trapveldjes verdwenen. Het beste wat de provincie kan doen, is ruimte bieden aan woningbouw, zij het niet in de kernen. Het verkiezingsprogramma van het CDA staat vol met dit soort aanbevelingen.

365 Statenlid **Kostić** (PvdD) is blij met het voorstel van de PvdA. Veel zorgen zijn terecht en door de oppositie vaak aangekaart. Ook vanuit deze fractie de vraag waarom de PvdA hier nu mee komt, terwijl zij tien jaar in coalities heeft gezeten. Inhoudelijk heeft de provincie zeker een rol bij het zich inzetten voor voorzieningen die het welzijn van mens en dier bevorderen. Concrete uitwerking dient te gebeuren in het kader van de twee grootste crises van deze tijd, de klimaat- en biodiversiteitscrisis. Ontwikkelingen mogen die crises niet verergeren. Winkels stimuleren is dan ook geen prioriteit, zorgen dat mensen zich schoon, betaalbaar en snel
370 kunnen verplaatsen wel. De fractie wil dit voorstel graag aanvullen met een essentiële andere behoefte, die aan biodiversiteit en groen in de buurt. De door de PvdA bepleite index dient te worden aangevuld met een Groenindicator. De biodiversiteit is vaak groter in steden dan op het platteland. Wat de PvdD betreft wordt besloten tot een gezamenlijke investering in ov, sociale cohesie, armoedebeleid en meerwaarde voor groen.

375 Mevrouw **De Groot** (SP) noemt het fijn dat de PvdA alle partijen betreft bij de coalitieonderhandelingen. De SP neemt daaraan graag deel. De fractie deelt de zorgen van de PvdA. Het is schandelijk dat scholen, zwembaden, winkels en huisartsen verdwijnen, dat het verzorgingsgebied van het ziekenhuis steeds groter wordt, evenals de aanrijdtijd van de ambulance. Het meest verontrustend is het gebrek aan ov, dat vooral in kleine kernen al geen vanzelfsprekendheid meer is. Het ov dient er weer hoogfrequent te worden en door de
380 kleine kernen te gaan. In de kleine kernen moeten weer vestigingen van alle soorten voorzieningen komen, inclusief winkels, bankgebouwen, bibliotheken, huisartsen en nog veel meer en dient het ov in alle uithoeken frequent en door alle kernen te rijden. Een rol van de provincie is zeker de huidige situatie in kaart te brengen, hoewel er al best veel bekend is. Hieraan kan Dorpswerk Noord-Holland bijdragen.

385 *Beantwoording GS:*

Gedeputeerde **Zaal** merkt op dat GS in deze termijn niets is gevraagd. Wel wil zij het debat tussen de fracties stimuleren en geeft daaraan voeding met enkele kanttekeningen. Het afnemen van voorzieningen in kleine kernen komt niet door provinciaal economisch beleid of cultuurbeleid. Dat richt zich op de hele provincie en
390 Noord-Holland Noord is met nadruk betrokken. Dat voorzieningen verdwijnen, komt door demografische ontwikkelingen. In ieder dorp een school, ook als dat met tien leerlingen is, in ieder dorp een theater, bibliotheek of zwembad is een flinke kop op het coalitieakkoord en niet geheel in lijn met de omgevingsvisie die uitgaat van concentratie in kernen in het landelijk gebied en het van daaruit stimuleren van de regionale functie.

395

Mevrouw **De Groot** erkent dat de demografische ontwikkelingen een aantal voorzieningen lastig te handhaven maken, maar de provincie is wel verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. Het ligt dus mede aan de provincie dat dit ov in Noord-Holland zo is afgenomen.

400 Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat zij niet de gedeputeerde mobiliteit is en naar beste vermogen antwoordt. Het ov is in Noord-Holland Noord een belangrijke kerntaak is en er veel aan wordt gedaan. Er zijn keuzes gemaakt en de vraag moet worden gesteld of het laten rijden van een lege bus een juiste keuze is. Niet alle lijnen zijn in stand te houden.

405 Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt of de afname van voorzieningen de gedeputeerde geen zorgen baart. Ten tweede vraagt hij of deze demografische ontwikkelingen een gegeven zijn of het gevolg van beleidsbesluiten.

410 Gedeputeerde **Zaal** ziet deze ontwikkelingen als een autonoom verschijnsel, niet als het gevolg van beleid. Ze zijn het gevolg van keuzes die mensen maken. GS ziet die afname in voorzieningen. Waar de provincie wel op moet inzetten – wellicht ligt daar de handreiking aan PS – is zorgen dat er sterke gemeenten zijn. De gemeenten hebben veel geld nodig voor wettelijke taken. Daar vecht de gedeputeerde voor, ook richting Rijk. Op dat vlak kan nog wel wat bereikt. Niet door elk dorp een eigen zwembad terug te geven, wel door regionale samenwerking te stimuleren.

415

Mevrouw **Kuiper** (CDA) constateert dat door GS een beleid is uitgezet waarin bouwlocaties binnenstedelijk zijn. Met betaalbare woningen aan de randen van kernen zou het draagvlak onder jonge mensen voor de centrale voorzieningen groter zijn. Het door GS gevoerde beleid heeft dus wel degelijk invloed gehad.

420

Gedeputeerde **Zaal** merkt op dat Noord-Holland een behoeftegestuurd woningprogramma kent, dat door PS en niet door GS wordt bepaald. Ook dat wordt bepaald door waar mensen graag willen wonen. Uit veel onderzoeken blijkt dat mensen graag in een stedelijke omgeving wonen. Los van het feit dat deze provincie graag het open landschap beschermt.

425

Mevrouw **Groot** (SP) merkt op dat hoe meer het ov op afstand wordt gezet, hoe minder mensen er gebruik van maken. Als men mensen overal wil laten komen en van de voorzieningen gebruik wil laten maken, moet er meer aan het ov worden gedaan.

430 Gedeputeerde **Zaal** meent dat de kernvraag is wat de provincie in stand wil houden en wat niet. De vraag in hoeverre de samenleving maakbaar is door beleidsmakers is aan ieders eigen afweging.

De heer **Wagelaar** (PvdA) vraagt hoe de gedeputeerde aankijkt tegen een inventarisatie van wat de provincie eventueel zou kunnen doen. Daar lijkt wat steun voor te bestaan.

435

Gedeputeerde **Zaal** wil PS ontraden deze inventarisatie nog in deze Statenperiode te houden. Dat is immers echt een koerswijziging ten opzichte van het coalitieakkoord en de omgevingsvisie. Dit college is aangesteld om de kaders en het beleid zoals aangegeven door PS uit te voeren

440 *Tweede termijn PS*

De heer **Wagelaar** (PvdA) dankt de collega's voor de reacties en hoort dat het probleem breed wordt erkend. De vraag die nog in de lucht hangt is of het een probleem voor de provincie is. Het is jammer dat een procedureel argument over kerntaken wordt aangevoerd om deze principiële discussie tegen te houden.

445

Mevrouw **Kapitein** (D66) noemt het principieel dat veel taken op het vlak van leefbaarheid bij de gemeenten liggen.

450 De heer **Wagelaar** (PvdA) stelt zich de provincie niet voor als de grote hoeder van alle voorzieningen in Noord-Holland. Sinds de kerntaken vijftien jaar geleden zijn bepaald, is er een hoop gebeurd. Er komt steeds meer informatie over de omvang van de problematiek en de gevolgen ervan. De discussie of de kerntaken nog steeds actueel zijn of dat zich nieuwe problemen voordoen, dient gevoerd te worden. Niet om gemeentelijke taken over te nemen, wel om ondersteuning te bieden. Gezien de komende coalitieonderhandelingen is dit een moment deze principiële discussie te voeren.

455

De heer **Hartog** (JA21) blijft met de vraag zitten waarom de PvdA de motie inzake de kerntakendiscussie niet heeft gesteund.

460 De heer **Wagelaar** (PvdA) acht het niet zinvol een algemene discussie over de kerntaken te voeren. Dat past bij de coalitieonderhandelingen. Wel is het nuttig om hier, als fracties het initiatief nemen, per onderwerp mee aan de slag te gaan. Er is een probleem en daarom is het raadzaam het gesprek te voeren over wat de provincie daaraan moet doen. Het is probleem is veranderd, zoals ook Statenlid Dulfer aangeeft: er ontstaat een ongelijkheid in de bereikbaarheid van voorzieningen. De IJmond staat volgens onderzoek van De Groene Amsterdammer en Follow The Money in de Top-3 van gebieden waar de afstand tot voorzieningen het snelst
465 toeneemt, de Gooi- en Vechtstreek staat op plek drie van de gebieden waar de afstand juist afneemt.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) merkt dat het bij voorzieningen al snel over publieke voorzieningen gaat. Er zijn ook commerciële voorzieningen. Winkels en banken hebben ook impact.

470 De heer **Wagelaar** (PvdA) erkent dit laatste. Allereerst echter moet het gesprek worden gevoerd over wat als het basisoniveau van voorzieningen wordt gezien. Dat moet niet alleen in deze zaal gebeuren, maar in gesprek met stakeholders. De provincie sluit nu al woonakkoorden met regio's en gemeentes. Het is voor te stellen dat met regio's een voorzieningenakkoord wordt afgesproken. Het gaat daarbij niet om alle voorzieningen voor alle Noord-Hollanders, maar om voldoende voorzieningen om de leefbaarheid van een dorp omhoog te
475 houden. Natuurlijk hoeft niet elk dorp een eigen zwembad of bibliotheek te hebben. Door dit regionaal aan te vliegen kan wellicht juist worden besloten dat twee buurgemeenten met elk een eigen zwembad beter verder kunnen met één zwembad. Daar ligt een provinciale taak. Dat ten tijde van het vier jaar geleden gesloten coalitieakkoord zaken er anders voorstonden, is juist. Nu de kaarten opnieuw worden geschud, vindt de PvdA dit een belangrijk onderwerp voor de komende jaren.

480

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt of dit ook geldt voor de situatie van acht jaar geleden.

De heer **Wagelaar** (PvdA) heeft daar nu geen specifiek antwoord op. Voor de komende periode is dit een van de prioriteiten omdat het onderwerp zo is veranderd. Dat geldt ook voor het onderwerp woningbouw, gezien
485 de toegenomen woningnood.

Tweede termijn PS

490 Statenlid **Dulfer** (GL) geeft aan dat zijn fractie de PvdA hierin steunt omdat dit het onderwerp is waarbij de kloof tussen stedelijke omgeving en platteland zich sterk manifesteert. Een kloof die zich zal vergroten door de transitie in de landbouw. Er hangt ook een fundamentele beleidskeuze mee samen. In de afgelopen jaren is ingezet op het versterken van economische krachten die het al goed deden. Dat heeft Noord-Holland geen windeieren gelegd. In de komende periode ligt de focus wat GL betreft op de regio's die het moeilijk hebben. Dat gaat geld kosten, maar zal dan ten koste gaan van het geld dat al die tijd in de florerende economie is
495 gestopt. Economie is meer dan geld verdienen in de Haarlemmermeer.

De heer **Hartog** (JA21) merkt op dat hij in weerwil van wat de PvdA beweert het stuk toch goed heeft gelezen. De discussienota heeft als titel *Voldoende voorzieningen voor ALLE Noord-Hollanders. In de inleiding staat dat IEDEREEN gebruik moet kunnen maken van voldoende voorzieningen.*

500

De heer **Klein** (ChristenUnie) reageert op de opmerking van de PvdD dat de kloof tussen stad en landelijk gebied groter zal worden als gevolg van de stikstofaanpak. Mogelijk maakt die fractie het probleem met die opmerking onnodig groot. Het is juist verstandig het gesprek aan te gaan over waarom er op plekken waar weinig mensen wonen minder voorzieningen zijn. Het gesprek over hoe dit zo aan te pakken dat groepen niet tegen elkaar worden uitgespeeld, zou de ChristenUnie graag voeren in PS.

Mevrouw **De Groot** (SP) is het met de PvdA eens dat zowel in de dorpen als in de steden overal voldoende voorzieningen moeten zijn. Zij is vooral benieuwd hoe de PvdA denkt de strijd voor een beter ov aan te gaan.

Mevrouw **Kapitein** (D66) sluit zich aan bij de waarschuwing van de ChristenUnie voor polarisatie. De provincie moet verbinden. Ook met de boodschap dat niet alles overal kan. Leuk dat deze discussie nu wordt gevoerd als voorbereiding op de verkiezingen.

Afsluiting initiatiefnemer

De heer **Wagelaar** (PvdA) kijkt tevreden terug op de zojuist gevoerde discussie. Dit gesprek moeten de fracties blijven voeren. In de commissie, in de Staten en aan de onderhandelingstafel. Een motie over de voorgestelde inventarisatie wordt overwogen.

6. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB- onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
6.a IPO: Focus in de samenwerking – Adviesrapport AEF

De **voorzitter** geeft een inleiding.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) en Statenlid Er (GL), beiden AV-lid van het IPO, lichten het IPO-onderzoeksrapport toe. De AV kan de door GS verwoorde denkrichtingen ondersteunen, maar er is meer over dit onderzoeksrapport, het IPO, de AV, het bestuur en de organisatie te vertellen. In de vorige periode was er nauwelijks overleg tussen de afgevaardigden en GS. Dat is in deze periode volstrekt anders. Vanuit GS wordt het initiatief voor vooroverleg of ruggenspraak genomen. Dat wordt door de AV met inachtneming van dualiteit als prettig ervaren. De gedeputeerde verdient daarvoor dank. Dit rapport is een sluitstuk van een periode waarin het IPO behoorlijk onder het vergrootglas heeft gelegen. Aan PS de vraag wat men aan de AV wil meegeven voor 7 maart.

Eerste termijn PS

De heer **Klein** (ChristenUnie) meent dat er zeker winst te behalen is in het functioneren van het IPO. Uit een vorige periode, toen hij zelf AV-lid was, herkent spreker de discussies over de rol van de Statenleden en commissies en de afstemming. Dat is in deze periode een stuk beter dan in de vorige periode, dus daar complimenten voor. De vraag is of de in het rapport genoemde mogelijke aanpassingen het probleem van de onduidelijke rol van de AV oplossen. Tussen de regels door valt te lezen dat de AV klein gehouden moet worden, letterlijk en figuurlijk. Het is beter grondiger te kijken naar hoe het IPO te organiseren en hoe de Statenleden daarin een rol kunnen krijgen. Daarbij zijn twee richtingen denkbaar: maak er een échte bestuursorganisatie van of geef de Staten een nette rol zoals in het VNG-model. Ga niet de discussie aan over wie nu wat beslist.

550 Mevrouw **Kuiper** (CDA) vindt het rapport door de gekozen structuur niet uitblinken in helderheid. Er worden vier scenario's voor doorontwikkeling van het IPO geschetst. Het is goed om een uitgangspunt te hebben om de verhouding tussen IPO en de provincies te beoordelen. Zoals dit ook een zorgpunt is bij de MRA is de vraag of de aandacht die dit vraagt nog proportioneel is te noemen. Er is een grens aan wat aan Statenleden kan worden gevraagd. MRA en IPO zijn ondersteunend. Het is primair aan GS te bewaken dat de Noord-Hollandse kaders hier in beeld worden gebracht en dat hierover goede afspraken met PS worden gemaakt. Voor zover de voorstellen hiermee in lijn zijn, kan het CDA die steunen.

555 Twee vragen:

- Waarom moet er een verkenning komen naar een financiële compensatie voor AV-leden? Houdt dit verband met de tijdsbesteding?
- In de brief aan PS staat dat GS kennis heeft genomen van het rapport. Dat roept de vraag op waarom GS niet aangeeft hoe zij tegen de voorgestelde maatregelen aankijkt, zodat PS bij de discussie vandaag inzicht heeft in wat haalbare en werkbare voorstellen zijn.

560

De heer **Kanik** (D66) sluit zich aan bij de opmerkingen over de leesbaarheid van het rapport. Veel problemen die uit het rapport naar voren komen, zijn op te lossen binnen scenario 0. Als de AV de samenwerking met het IPO-bestuur niet effectief en onplezierig vindt dan moet daar samen met dat bestuur iets aan worden gedaan. Als er onduidelijkheid is over de rol van de AV moet deze rol herbevestigd worden. De kwaliteit van de vergadering kan een impuls krijgen. Het kan geen kwaad nog eens te kijken naar de afspraken die binnen het IPO worden gemaakt en hoe daaraan gevolg wordt gegeven. In deze Staten is vaak over de rommelige structuur van het IPO gesproken. Voor deze kwaliteitsverbetering is niet nodig een geheel nieuwe structuur op te tuigen. Eerst moet het IPO kijken hoe samenwerking beter kan binnen de huidige structuur. Betwijfeld wordt of een kernteam met een beperkt aantal leden een oplossing biedt. De vraag is ook welk mandaat zo'n kernteam heeft.

565

570

De opstellers van het rapport lijken een denkfout te maken, met name door inspiratie te halen uit VNG, UNW en MRA. Dat zijn heel andere organisaties dan het IPO. De problemen waarvoor een oplossing wordt gezocht, zijn veel politieker en daarbij zijn de verschillen tussen de partijen veel groter dan met de hiervoor genoemde organisaties. Het is niet mogelijk het politieke deel uit het IPO te halen en de organisatie te stroomlijnen met een kleiner bestuur. Niet in alle gevallen zou naar een gezamenlijk standpunt gestreefd moeten worden. Coalities van provincies moeten ook mogelijk zijn. Anders komt het IPO straks weer uit op een standpunt waar een groot deel van de Statenleden het niet mee eens is.

575

Een IPO zonder vertegenwoordiging van Statenleden is voor D66 onbespreekbaar. Binnen het IPO moet altijd democratische controle plaatsvinden. Gewaakt moet worden voor een extra bestuurslaag.

580

De heer **Hartog** (JA21) vraagt zich af of het IPO nog toekomst heeft. Na ruim tachtig jaar kneden aan dit overlegplatform teneinde dit een herkenbaar orgaan te maken, ligt er na al die jaren weer zo'n rapport. Wat de fractie betreft is die toekomst er niet. De meerderheid in de Staten zal die visie niet onderschrijven, dus sluit JA21 zich aan bij wat D66 en de ChristenUnie zeggen. Als moet worden gekozen, is dat voor scenario 3. De vraag is wanneer het IPO wordt gebruikt en ingezet. De Statenleden moeten op een zodanige manier worden betrokken dat een niet democratisch gekozen orgaan als dit toch die provincies kan vertegenwoordigen. Soms hebben provincies gemeenschappelijke belangen, soms niet. Ook die individuele belangen moeten dan worden geborgd. De vraag aan mevrouw Jellema is of zij zich herkent in de stelling dat dit rapport niet alle essentiële vragen beantwoordt.

585

590

595 Mevrouw **Bezaan** (PVV) geeft aan dat haar fractie over geen van de voorliggende scenario's enthousiast is. Als men met nadruk zou móeten kiezen dan zou scenario 0 het worden, zijnde het scenario met de minste organisatorische verandering. Het opnieuw opbouwen van het IPO langs andere samenwerkingsverbanden ziet de fractie niet zitten. Gewaakt moet worden voor een mini-EU die het provinciaal bestuur nog meer werk bezorgt.

600 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat haar fractie in de voorbije periode het hardst heeft getrokken aan het betrekken van Statenleden bij wat er in het IPO gebeurt en dit strakker afstemmen met de AV. Te denken valt aan de actie met 215 Statenleden over de Europese landbouwvelden. Het resultaat is dat er verbeteringen zijn, maar het rapport is terecht niet mals over het huidige functioneren van het IPO. Met ChristenUnie en D66 vindt de fractie dat het IPO geen bestuurdersonderonsje mag worden maar dat volksvertegenwoordigers meer en tijdig invloed moeten krijgen.

605 De heer **Carton** (PvdA) acht slagvaardige samenwerking tussen provincies van groot belang. Zij hebben een grote rol in de maatschappelijke opgaven. Het IPO is hierin nu onvoldoende de belangrijke partner die het kan zijn. Het rapport is daar best kritisch over, zoals dat met eerdere rapporten al gebeurde. De oorzaken worden beschreven op drie niveaus: gedrag, organisatie en de verenigingsstructuur. Van de vier scenario's die zijn beschreven om het IPO slagvaardiger te maken, lijkt het logisch hier aan het begin van de volgende Statenperiode duidelijke afspraken over te maken. Betwijfeld moet worden of alles van Statenleden/AV-leden kan worden verwacht, gezien de beperkte rol en hun lastige positie. Uiteindelijk moeten de Statenleden voldoende invloed hebben op wat in het IPO gebeurt.

615 Statenlid **Dulfer** (GL) antwoordt ontkennend op de vraag van de PvdA of welk scenario dan ook alles gaat oplossen. Of de door JA21 genoemde periode van tachtig jaar klopt, betwijfelt hij, maar de kwesties waarvoor het IPO zich gesteld ziet, zijn niet op te lossen. Het IPO moet twee niet verenigbare doelstellingen combineren: met de provincies in den brede tot een gezamenlijk standpunt komen en tegelijkertijd snel, met één stem, accuraat en actueel de provincies vertegenwoordigen. Dat is hetzelfde dilemma als waar de Unie van Waterschappen en de VNG mee worstelen. Het IPO zal daar ook altijd mee blijven worstelen.

620 De heer **Hartog** (JA21) stelt dat als tot een eensluidend standpunt moet worden gekomen de opdracht wellicht anders moet worden geformuleerd.

625 Statenlid **Dulfer** (GL) ziet daar weinig heil in: als de provincies niet met één stem opereren, zijn zij in Den Haag onzichtbaar.

630 De heer **Hartog** (JA21) onderschrijft de oproep van de Staten van Brabant dat sommige provincies soms andere belangen moeten kunnen hebben. Het is soms noodzakelijk om, zoals D66 al zei, tot verschillende standpunten te komen. Dat is essentieel aan het feit dat Nederland niet in twaalf geheel gelijke provincies is opgedeeld.

635 Statenlid **Dulfer** (GL) is het grotendeels met D66 eens op dit vlak. De fractie zou niet voor een heel ingewikkelde reorganisatie gaan. Scenario 1 houdt het klein en verdient de voorkeur. Heel veel energie en inspanning in een reorganisatie stoppen die geen oplossing dichterbij brengt, lijkt niet rendabel. Wel is het zaak het IPO aan de afspraken te houden en te bekijken wat nog kan worden verbeterd. Daarmee zal men verder moeten.

640 Mevrouw **de Groot** (SP) is als Statenlid geschrokken van dit rapport. Zij had dit graag eerder van de AV-leden gehoord. Zij betwijfelt of andere afspraken of meer mensen in de AV van het IPO tot een grotere slagvaardigheid leiden. Wie als lid van de AV van het IPO iets wil bereiken, moet daar heel veel voor doen. De fractie meent dat de provincie zich het beste kan beperken tot scenario 0.

645 Mevrouw **Van Meerten** (VVD) sluit zich aan bij de analyse van de PvdD die uitkomt op het onderzoeken van scenario 1. Of dit leidt tot scenario 2 valt te betwijfelen. Dat is een mooie stap voor een volgende Statenperiode. In de bijlage kwam het VVD-Statenlid niet verder omdat die onbegrijpelijk was.

Eerste termijn GS

650 Gedeputeerde **Stigter** merkt op dat het IPO meerdere rollen vervult. Die rollen nemen toe omdat de gezamenlijke provincies daar behoefte aan hebben. Dit speelt bijvoorbeeld in een gezamenlijke aanbesteding zoals binnenkort in telefonie. Dat kan ook in ICT-systemen slimmer, goedkoper en sneller dan wanneer de twaalf provincies dit afzonderlijk doen. Bij het maken van beleid is handig om na te gaan of een andere provincie daar ook al over heeft nagedacht. Zo leert men van elkaar.

655 De meeste discussie gaat over de beleidsmatige kant, de lobbykant. Daar worden inhoudelijke posities ingenomen richting het Rijk, richting Europa. Dan worden verschillen zichtbaar rondom stikstof, klimaat of wat dan ook. Daar staat tegenover dat als de provincie afzonderlijk haar punt maakt, Den Haag haar niet ziet staan. De gezamenlijk provincies moeten, liefst samen met de gemeenten en waterschappen bij Den Haag een vuist maken. Gebeurt dat niet, dan gaat het Rijk shoppen bij provincies afzonderlijk. Dit betekent dat de provincies aan de voorkant hun standpunt ten aanzien van natuur, stikstof en klimaat moeten vaststellen. Wetende dat verschillende politieke achtergronden leven bij de Staten, wordt dus iets opgehaald zonder dat zeker is wat ervan terugkomt. Het is geven en nemen om tot dat standpunt te komen. Soms draagt het IPO daardoor standpunten uit die niet overeenkomen met PS in een bepaalde provincie. Dan nog is het winst dat er één geluid komt in plaats van twaalf geluiden.

665 Mevrouw **Kuiper** (CDA) merkt op dat GS wordt geacht te opereren binnen de door PS meegegeven kader. Zij vindt het door de gedeputeerde geschetste erg ad hoc overkomen.

670 Gedeputeerde **Stigter** erkent dat de kaders van uit PS worden vastgesteld in allerlei documenten. Tegelijkertijd kan het kabinet met voornemens komen die niet helemaal passend zijn bij de provinciale beleidskaders of waar de provincies nog geen kaders voor hebben maar waarover wel om een standpunt wordt gevraagd. Dan dienen de provincies zich te verhouden tot deze nieuwe vraagstelling. De verantwoordelijk portefeuillehouder neemt de Staten mee. Ook in een reguliere vergadering over een onderwerp komt aan de orde wat de inbreng van de provincie op dit dossier is richting het Rijk.

675 Op de door de ChristenUnie aangehaalde vergelijking met het VNG-model merkt de gedeputeerde op basis van eigen VNG-ervaring op dat het VNG-model op twee punten afwijkt van het IPO-model. Raadsleden kunnen in afzonderlijke commissies zitting nemen. Het gaat dan vaak om één raadslid in een commissie van zo'n 25 personen, allen wethouders die fulltime met die onderwerpen bezig zijn. Zo'n raadslid raakt dan snel ondergesneeuwd en haakt niet zelden af. Ten aanzien van de besluitvorming is er een afwijking omdat daar

680 allen de colleges stemrecht in hebben. Sommige gemeenten halen hun mandaat op via de gemeenteraad. Zowel in de AV-vergadering als in algemene zin bestaat de behoefte inhoudelijke gesprekken aan te gaan met andere Statenleden. Dat gebeurt nu deels via de AV, wat daar niet echt de plek voor is. De vraag is of het IPO dat gesprek niet meer moet faciliteren.

685 Over de positie van het kernteam van het IPO-bestuur, waarbij per onderwerp drie bestuurders naar voren worden geschoven, uit de gedeputeerde zijn bedenkingen. De behoefte bestaat juist om met zijn twaalfen dat standpunt te bepalen. Om een positie in te nemen richting Rijk zal krachtdadig moeten worden opgetreden. Daar hoort snelheid bij. Beter dan via een kernteam kan dit door aan de voorkant nadrukkelijker het mandaat op te halen en van daar uit te gaan acteren.

690 Op de vraag hoe GS tegen de aanbevelingen aankijkt, geeft de gedeputeerde aan dat het verstandig lijkt met de Staten het gesprek aan te gaan over de rolverdeling Staten-AV. De aanbevelingen die gaan richting AV komen GS logisch over. Over de zoekende positie van de AV doet het rapport wat minder concrete aanbevelingen dan verwacht. De algehele denkrichting wordt ondersteund. Over vooral het bestuurlijke deel van het rapport waren nog wel wat verschillende inzichten, waardoor het rapport nog niet is vastgesteld.

695 *Reactie AV*

Mevrouw **Jellema** (PvdA) mist een reactie van GS op het laaghangend fruit. Het is echter aan GS daar al dan niet op te reageren. Verder is dit voor de AV-leden wel allemaal op de valreep. Men neemt het mee naar de bijeenkomst van 7 maart en geeft het over aan de volgende periode.

700 Wat spreker hier hoort gaat over vertrouwen in het IPO en het AV. Het gaat over incomptabilité des caractères, het gaat over sfeer en zoveel meer, waarop het AEF-rapport slechts een kleine, platgeslagen reactie geeft. Scenario 0 en 1 komen het vaakst voorbij. Dat is ook wat het IPO zelf aangeeft. Toch geldt ook hier: zoveel mensen, zoveel wensen.

705 *Tweede termijn PS:*

Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt zich af wat de AV-leden van PS nodig hebben. GL is in ieder geval voor scenario 1.

710 De heer **Klein** (ChristenUnie) merkt op dat in de eerste termijn al is gevraagd scenario's 0 en 1 uit te werken. Daarmee is nog niet de angel uit het probleem. Men moet nog een stap verder. Uit de laatste reactie van de AV blijkt dat men er nog niet is. Voorkomen moet worden dat bij een volgende ronde weer ergernis ontstaat over hoe AV- en Statenleden brokjes toegeworpen krijgen. Het is dan ook goed die rol zelf op te pakken, bijvoorbeeld via de beroepsvereniging Statenlid Nu. De behandeling moet niet langer een soort extraatje bij
715 een AV-vergadering zijn. Een meer eigenlijke invulling dan nu het geval is, wordt voorgesteld. Laat de AV zich focussen op de formele rol.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) bepleit uitwerking van scenario 0 en 1. Ook de aansluiting van Statenlid Nu lijkt de VVD een goede zaak. Voor een volgende periode is een BOT-overleg met Statenleden ook een goed idee.

720 Mevrouw **De Groot** (SP) steunt de heer Klein in zijn voorstel Statenlid Nu in te zetten.

Reactie AV

725 Statenlid en AV-lid mevrouw **Er** (GL) herkent zich aan het slot van haar vier AV-jaren niet echt in het rapport. De slechte leesbaarheid ervan wordt onderschreven. Het aantal extra uren dat de AV kost, bedraagt een aantal per maand. Of dat veel of weinig is, zal verschillen per persoon. Op de vraag van de SP waarom PS dit niet eerder hebben gehoord, geeft zij aan dat elke keer dat de AV de jaarrekening kwam bespreken werd

730 aangegeven dat het lastig was alle verschillende meningen te combineren en zo de Staten te
vertegenwoordigen, omdat het standpunt niet altijd overeenkwam.
De keuze voor scenario 0 en 1 zal worden meegenomen naar de volgende AV-vergadering.

6. b Bestuur: Afhandeling Motie 181–2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet

735

7. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de
portefeuille van gedeputeerde Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)

740 Mevrouw **Alberts** (SP) refereert aan een item in tv-programma Nieuwsuur over de Energievisie van Noord-
Holland waarbij gedeputeerde Stigter aangaf dat dit een conceptvisie was. In een tweet antwoordde de
gedeputeerde dat soms een afweging van groen versus groen wordt gemaakt en dat de verduurzaming van
de energievoorziening nodig is en dat vanuit natuur en landschap moet worden bekeken hoe dat moet
worden ingepast. Dit leidt tot twee vragen:

- 745
- Wanneer komt die Energievisie naar de Staten? Spreker sluit niet uit dat zij die heeft gemist.
 - Als de Energievisie komt, gaat die dan vergezeld van een participatietraject?

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat deze tweet het dilemma waar de provincie voor staat goed verwoordt. Er
is een enorme natuur- en landschapsopgave en een enorme verduurzamingsopgave. Dat zit elkaar soms in
750 de weg. Dat wil niet zeggen dat het een of het ander wordt nagelaten.

De Energievisie is inderdaad eerder naar de Staten gestuurd. Daarbij is gesproken over de strakke deadline
en de keuze hier als college wel mee door te gaan. In dit proces is bewust meer tijd gebracht dan men zou
hebben gedaan als er meer tijd was geweest. Het beeld in Nieuwsuur dat Noord-Holland dit zonder
gemeenten heeft gedaan, is niet juist. Zij zijn vanaf het begin ambtelijk en bestuurlijk betrokken. Hun input
755 was zelfs nodig om te komen tot de concept-Energievisie.

Mevrouw **Alberts** (SP) begrijpt dat toezeggingen zijn gedaan aan bewonersgroepen die niet door de gemeente
zijn uitgenodigd. De vraag is dan of zo'n participatietraject kan wel loopt.

760 Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat het hier een pilot betreft, waar geen participatietraject aan vastzit. Men
heeft in deze fase vooral willen ophalen wat vanuit de verschillende opgaven – woningbouw, economie,
verduurzaming van de energievoorziening – de vragen zijn voor na 2030 en wat de mogelijke aanbieders van
energie zijn. In een vervolgfase gaat het over extra maatregelen in de energie-infrastructuur.

- 765
9. Rondvraag portefeuille dhr. Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de
portefeuille van dhr. Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)

De **voorzitter** geeft aan dat geen rondvraag is ingediend.

770

10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB
onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

10.a Sponsoring: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022

775 De **voorzitter** leidt het onderwerp in.

Inspreker mw. N. de Schwartz van Caring Vets

Caring Vets is blij dat PS het dierenwelzijn meeneemt in de evaluatie dierenwelzijn in het kader van de Landbouwschouw Opmeer 2022. Na het lezen van de rapportage, het raadplegen van de website en de Facebook-pagina bestond de behoefte bij Caring Vets de kennis op het gebied van dierenwelzijn te delen. Blijkens haar eigen rapportage richt de organisatie zich alleen op de basisverzorging van de dieren: water, voer, schoon en schaduw. Basisverzorging alleen echter garandeert geen dierenwelzijn. Dit dierenwelzijn wordt tijdens deze show op meerdere vlakken geschonden. De dieren moeten onnatuurlijke handelingen verrichten in een vreemde, drukke omgeving. Hierdoor treedt onherroepelijk stress op. Het keuren van koeien gebeurt op exterieure, doorgefokte kenmerken. Bij de melkkoe gaat het om de vorm van het uier. Men laat op de keuring liefst een groot en vol uier zien. Als dat zo lang op spanning staat als daarvoor nodig is, is de kans op uierontsteking groot. Dierenwelzijn staat niet voorop, alle energie wordt gestoken in de melkproductie. Een dier dat twintig jaar zou kunnen worden, is na drie jaar versleten en wordt geslacht. Paarden raken gewond bij paardenraces. Door dwangmiddelen, bijvoorbeeld om te springen, heeft 83% letsel in de mond. Tuigpaarden worden in onnatuurlijke en pijnlijke houdingen gedwongen met oogkleppen en strakke staartbeugels. Dit dierenleed wordt als normaal gezien. Het welzijn komt in de knel omdat de eigenaar kiest voor wat hij mooi, spannend of economisch belangrijk vindt. Er is verandering op komst. Minister Adema (LNV) heeft gezegd dat na het fokverbod op honden en katten met schadelijke uiterlijke kenmerken ook een verbod op het houden van deze dieren op komst is.

780
785
790
795

Door geen subsidie meer te geven aan evenementen die deze achterhaalde manier van diergebruik in stand houden, geeft de provincie een prachtig signaal.

Vragen:

800 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt inspreker meer te vertellen over wat er gebeurt bij krokodillententoonstellingen.

Mevrouw **De Schwartz** antwoordt dat er behalve keuringen van koeien, geiten en alpaca's ook shows met krokodillen en andere reptielen op deze Landbouwschouw Opmeer te zien zijn. Omdat dit vluchtdieren zijn, is dit onacceptabel. Zij behoren zich niet te bevinden op een evenement met 12.000 bezoekers. Opmerkelijk is dat er wel een time-outruimte voor overprikkelde kinderen is, maar niet voor de dieren. De organisatie afficheert deze Landbouwschouw als een dagje uit voor het hele gezin, maar dit laat niet zien hoe met dieren moet worden omgegaan.

805

810 De heer **Kanik** (D66) vraagt of de Landbouwschouw in Opmeer en Jumping Amsterdam wel diervriendelijk zijn te organiseren.

Mevrouw **De Schwartz** merkt op dat de manier waarop met deze dieren wordt omgegaan een aantasting van hun intrinsieke waarde is. Jumping Amsterdam is topsport voor paarden. Die dieren worden jong gedwongen zich op dit bestaan voor te bereiden. Ze worden te zwaar gevoerd om bij de veulenkeuringen goed voor de dag te komen. Topsportpaarden lopen door het dieet van krachtvoer maagzweren op. Jonge veulens groeien solitair op. Spelen in de wei – natuurlijk gedrag – wordt uit angst voor verwondingen vermeden. Dieren die aan Jumping Amsterdam meedoen, laten duidelijke stresssignalen zien. Dat bezoekers die signalen niet waarnemen, is te begrijpen.

815

820

De heer **Kanik** vat dit antwoord samen als 'nee'.

Eerste termijn PS

825 De heer **Kanik** (D66) merkt op dat de PvdD, hoewel voorbarig met het voorstel voor beide evenementen de subsidie stop te zetten, gelijk heeft dat de slager hier zijn eigen vlees keurt als het om de evaluatie van de Landsbouwshow Opmeer gaat. Uit de ene voorliggende A4 valt niet op te maken of de organisatie zich aan de door de provincie gestelde kaders betreffende dierenwelzijn heeft gehouden. Onduidelijk is of de door de provincie ingestelde inspecteurs zijn langs geweest. Zo niet, dan verwacht D66 een volgende keer uitgebreide
830 rapportages van een onafhankelijke partij. In de volgende bestuursperiode overweegt de fractie de sponsoringscriteria kritisch voor evenementen met dieren kritisch tegen het licht te houden. Bij gesponsorde evenementen zou wellicht een duidelijke relatie met het landbouwbeleid of de voedselvisie gelegd moeten worden. Tradities kunnen veranderen.

835 Statenlid **Kostić** (PvdD) merkt op dat het tegen de afspraken met PS is dat voor toetsing van dierenwelzijn alleen gebruik wordt gemaakt van een commerciële partij. Dierenwelzijnsorganisaties en Caring Vets zijn dé experts op het vlak van dierenwelzijn. Er zijn heel veel rapporten hierover gepubliceerd. Die hadden hier geagendeerd moeten staan. Doel van het sponsorbeleid is een eigentijds bestuurder te zijn. Reptielenshows, het beoordelen van dieren voor het vermaak van de mens, het is allemaal niet meer van deze tijd. PS gaat
840 niet over wat er landelijk gebeurt. Wel kan men in maart de stap zetten door het initiatiefvoorstel van de PvdD goed te keuren.

De heer **Wagelaar** (PvdA) is voor dierenwelzijn, toch is dit voor hem een lastig onderwerp. De bijgevoegde stukken en de inspreker laten beide een andere kant van het verhaal zien. Er is geen reden om aan een van
845 beide te twifelen en hij acht zich niet de deskundige. Voor nu wordt dit voorstel afgedaan, tegelijk is het heel goed de discussie over het sponsorbeleid volgende maand opnieuw te voeren.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) had zich voorbereid op het initiatiefvoorstel van de PvdD dat nu tot maart is verdaagd. Voor nu gaat de fractie akkoord met continuering van de sponsoring van de Landbouwshow Opmeer. Op de
850 gronden komt de fractie later terug.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) geeft aan dat de toepassing van de uitgangspunten voor evenementensponsoring, akkoord zijn. De Landbouwshow Opmeer is een evenement dat moet worden gekoesterd en dus gesponsord. Het is een mooie traditie, waarbij het dierenwelzijn wordt aangepast aan de
855 normen en waarden van de huidige tijd. Meer daarover als het initiatiefvoorstel van de PvdD wordt behandeld.

Statenlid **Dulfer** (GL) wacht het voorstel van de PvdD af. Voor nu wordt de aangeleverde rapportage als zodanig aangenomen.

860 Mevrouw **De Groot** (SP) stelt dat het gaat om de vraag of het welzijn van dieren ondergeschikt is aan het plezier van de mens. Uitgangspunt is dat een eigenaar vindt dat zijn dier beter wordt verzorgd dan het dier dat in de intensieve veehouderij terechtkomt. Een dier zal nooit de mens gebruiken om de doeleinden van het dier te gebruiken – wellicht met uitzondering van de poes. Wilde dieren zijn uit circussen verdwenen, de
865 dierentuinen bootsen zoveel mogelijk de natuurlijke omgeving van het dier na. De SP ziet dus niet meer zozeer de noodzaak evenementen te sponsoren waarbij dieren zijn betrokken. Internet is een goede plek om

dieren te tonen en eventueel te verhandelen, mocht men dat willen doen. De SP zet vraagtekens bij voortzetting van de sponsoring als provincie van een dierenshow of hippisch evenement.

870 *Beantwoording GS*

Gedeputeerde **Zaal** hoort twee discussies door elkaar lopen: de rapportage van de Landbouwschouw Opmeer en de vraag hoe verder te gaan met het sponsorbeleid. De rapportage voldoet volledig aan het provinciaal beleid. De provincie heeft geen inspecteurs en vraagt ook geen onafhankelijk advies. Wel vraagt Noord-
875 Holland aan de Landbouwschouw – net als elk evenement waarin dieren een rol spelen – om verbeteringsmaatregelen. Die hebben plaatsgevonden. Dan nog kan PS vinden dat dergelijke evenementen niet moeten plaatsvinden.

880 Statenlid **Kostić** (PvdD) herinnert GS aan de toezegging dierenwelzijnsorganisaties te betrekken. Gevraagd wordt waarom die toezegging geen gestand wordt gedaan en om input wordt gevraagd.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat dit gebeurt. Met Caring Vets wordt over het eigen sponsorbeleid gesproken. Dat beleid loopt al een tijdje en is niet opnieuw vastgesteld. De onafhankelijke partijen worden betrokken bij het beleid in algemene zin. Deze rapportages passen niet in deze kaders.

885

Statenlid **Kostić** (PvdD) signaleert dat het enige kader waarbinnen GS werkt in dit verband het sponsorbeleid is. In die discussie heeft GS aangegeven Caring Vets te zullen raadplegen. De PvdD vraagt of hun mening bij dit agendapunt niet zou bijdragen aan een meer uitgebalanceerde discussie dan enkel op basis van het eigen rapport van de Landbouwschouw.

890

Gedeputeerde **Zaal** stelt dat genoemde toezegging in een volstrekt ander verband is gedaan. Voor het sponsorbeleid geldt dat aan partijen zelf wordt gevraagd een rapportage op te stellen. De gedeputeerde is ervan overtuigd dat bij de Landbouwschouw netjes wordt omgegaan met de dieren. Net als thuis op de boerderij en op andere plekken.

895 De vraag blijft staan of PS wil dat GS in het vervolg evenementen steunt waarin dieren een rol hebben. Met zowel Jumping Amsterdam als met de Landbouwschouw loopt een langjarig sponsorcontract. Die contracten lopen dit jaar af, dus dit is wel het moment om de discussie te voeren. De gedeputeerde voelt een 50/50-verhouding ontstaan binnen PS. Jumping vindt dit weekend plaats, vrijdag 27 januari kunnen Statenleden achter de schermen komen kijken. Dat zou voor de discussie in de commissie een goed moment zijn. de
900 PvdD heeft aangegeven een expert mee te brengen.

905 Mevrouw **Kuiper** (CDA) geeft aan dat het beleid is gebaseerd op de nota Evenementensponsoring 2020–2023. In deze Statenperiode komt een evaluatie aan de orde. Zij vraagt hoe het vaststellen van het beleid Evenementensponsoring 2023–2027 zich verhoudt tot deze evenementen.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat dit sponsorbeleid loopt tot eind 2023. Zij raadt PS aan vast te houden aan sponsoring van de Landbouwschouw van komende zomer. Een beslissing die de Staten nemen, wordt pas eind dit jaar geëffectueerd.

910 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt de gedeputeerde hoe zij zelf oordeelt over het feit dat PS alleen wordt geïnformeerd op basis van het verhaal van een commerciële partij en daar niet de mening van experts tegenover zet teneinde tot een afgewogen verhaal te komen.

915 Gedeputeerde **Zaal** stelt dat dit een nieuw beleid vergt dat afhankelijk is van de keuze of medewerking
hieraan wordt voortgezet. Het gaat hier om eenmalige sponsoring van een evenement. Bij een
zwemevenement wordt ook niet gevraagd om een rapportage over het chloorgehalte. Dit vraagt om
vertrouwen dat de gesponsorde evenementen zich houden aan wet- en regelgeving en dat vertrouwen heeft
GS. Met het beperkte sponsorbudget dat beschikbaar is, wil de gedeputeerde niet als een politieagent
920 controleren of de ijsmachine wel goed wordt schoongemaakt. Dat is – gechargeerd – wel een te maken
afweging.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) vraagt of een gemeente niet als eerste de verantwoordelijkheid heeft na
te gaan of aan alle vergunningseisen wordt voldaan.

925 Gedeputeerde **Zaal** bevestigt dit. GS is in dit geval sponsor van een eenmalig bedrag voor een evenement. De
gemeente verstrekt de vergunning. Soms moeten daarbij ook Rijksregelingen worden nageleefd.

Tweede termijn

930 Statenlid **Kostić** (PvdD) neemt enige ontwikkeling waar de goede kant op. Zij dankt Caring Vets voor de
inbreng. Het klopt dat PS over het eigen sponsorbeleid gaat. Als er enige twijfel is over dierenwelzijn vraagt
dit in de toekomst een efficiënt besluit. Er zijn prachtige dorpsinitiatieven die de provincie kan sponsoren
met haar maatschappelijk geld.

935 De **voorzitter** merkt op dat het doel van de bespreking was overwegingen mee te geven aan GS. Voor een
deel heeft GS die zelf al gemaakt, voor het overige wordt binnenkort verder gesproken over dit onderwerp
naar aanleiding van het initiatiefvoorstel van de PvdD.

17. Sluiting

940 De **voorzitter** sluit de vergadering om 16.15 uur.